

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Μια επιτακτική ανάγκη για την περίοδο μετά την κρίση COVID-19: ο σχεδιασμός νέου μοντέλου πολυμερών σχέσεων»**(γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)**

(2020/C 364/08)

Εισηγήτρια: η κ. **Emmanuelle BUTAUD-STUBBS**

Απόφαση της συνόδου ολομέλειας	20.2.2020
Νομική βάση	Άρθρο 32, παράγραφος 2 του Εσωτερικού Κανονισμού Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας
Αρμόδιο τμήμα	Εξωτερικές σχέσεις
Εγκρίθηκε από το τμήμα	16.6.2020
Εγκρίθηκε από την ολομέλεια	16.7.2020
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	553
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	213/3/3

1. Συμπεράσματα και συστάσεις**COVID-19 και πολυμερές σύστημα**

1.1. Οι βαθιές και πρωτοφανείς οικονομικές, κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις της υγειονομικής κρίσης COVID-19 απαιτούν μια άνευ προηγουμένου, μακρόπνοη και κατηγορηματική απάντηση. Η ΕΕ πρέπει να στηρίξει την οικονομία και το διεθνές εμπόριο προκειμένου να αποτραπεί η ανάγκη επανεκκίνησης του παγκόσμιου εμπορίου, όπως κατά το 1929, και να χρηματοδοτήσει την ανάκαμψη, προστατεύοντας παράλληλα τις επιχειρήσεις, τους εργαζομένους παντός είδους (συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία), τις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού και τους πολίτες, με πνεύμα αλληλεγγύης και υπευθυνότητας, χωρίς να αφήνει κανέναν στο περιθώριο. Όλες οι επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας, ως βασικές συνιστώσες της λύσης, πρέπει να έχουν πλήρη πρόσβαση σε μέτρα ανάκαμψης.

1.2. Η ανάκαμψη μετά τον «μεγάλο εγκλεισμό» πρέπει να βασιστεί στη βιωσιμότητα και στην πράσινη χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Ως εκ τούτου, τα μέτρα της Πράσινης Συμφωνίας είναι πιο σημαντικά από ποτέ άλλοτε (βιομηχανική στρατηγική, συνοριακή προσαρμογή των ανθρακούχων εκπομπών και ουδέτερο ισοζύγιο διοξειδίου του άνθρακα έως το 2050).

1.3. Η κρίση COVID-19 κατάφερε βαρύ πλήγμα σε ένα πολυμερές σύστημα που έχει ήδη υπονομευθεί από διαρθρωτικές αδυναμίες, όπως οι αλληλεπικαλυπτόμενες οργανώσεις, ο παρωχημένος τρόπος λειτουργίας και μια διαδικασία λήψης αποφάσεων με ομοφωνία σε συνδυασμό με την πολυμελή σύνθεση διαφόρων οργανισμών, απτή απόδειξη των οποίων αποτελεί τόσο η παράλυση του δευτεροβάθμιου δικαιοδοτικού οργάνου του Οργάνου Επίλυσης Διαφορών του ΠΟΕ μηχανισμού επίλυσης διαφορών του ΠΟΕ όσο και το «πάγωμα» της χρηματοδοτικής συνεισφοράς των Ηνωμένων Πολιτειών (ΗΠΑ) στον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ) και η μεταγενέστερη αποχώρησή τους από τον εν λόγω οργανισμό. Επιπλέον, η επιβολή εθνικών περιορισμών στις εξαγωγές βασικών ιατρικών εφοδίων και εξοπλισμού ατομικής προστασίας, μεταξύ άλλων και εκ μέρους κρατών μελών της ΕΕ, ο εθνικός εγωισμός και ορισμένες δυσλειτουργίες ως προς την επίδειξη αλληλεγγύης και τη διεθνή συνεργασία επηρεάζουν αρνητικά τις πλέον ευάλωτες χώρες και καθυστερούν την ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας.

Ανάγκη πιο οικουμενικού οράματος

1.4. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) επιθυμεί να μοιραστεί τις σκέψεις της σχετικά με ένα «νέο μοντέλο πολυμερών σχέσεων», με βάση τον εκτενή κατάλογο προγενέστερων προτάσεων της (όσον αφορά τη μεταρρύθμιση του ΠΟΕ, τον ρόλο της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) κ.ά.) και να προτείνει νέες λύσεις για την μετά την κρίση COVID-19 εποχή⁽¹⁾.

(¹) Γνωμοδοτήσεις REX/509 με θέμα «Μεταρρύθμιση του ΠΟΕ για την προσαρμογή στις εξελίξεις του παγκόσμιου εμπορίου» (ΕΕ C 159 της 10.5.2019), REX/486 με θέμα «Ο ρόλος των εμπορικών και επενδυτικών πολιτικών της ΕΕ στην ενίσχυση των οικονομικών επιδόσεων της ΕΕ» (ΕΕ C 47 της 11.2.2020) και REX/500 με θέμα «Κεφάλαια για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη (ΕΒΑ) στις συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών της ΕΕ» (ΕΕ C 227 της 28.6.2018), καθώς και Έγγραφο προβληματισμού NAT/760 με θέμα «Προς μια βιώσιμη Ευρώπη έως το 2030» (ΕΕ C 14 της 15.1.2020)

1.5. Ο προβληματισμός αυτός, ο οποίος αναπτύχθηκε κατά τη διάρκεια της κρίσης, έχει ως στόχο να εμπνεύσει μια νέα συνεργασία, να εμφυσησει μεγαλύτερη συνοχή στις αποφάσεις που λαμβάνονται από διεθνείς, υπερεθνικούς και διακυβερνητικούς οργανισμούς σε θέματα που αφορούν το εμπόριο και τις επενδύσεις, την αξιοπρεπή εργασία, τα κοινωνικά και ανθρώπινα δικαιώματα και την κλιματική αλλαγή. Ενθαρρύνει τις χώρες που είναι συμβαλλόμενα μέρη συναφών οργανισμών να σέβονται την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας και να επιδιώκουν την προώθηση συνεργειών, αντί να εκμεταλλεύονται τα τυχόν υφιστάμενα κενά.

1.6. Μετά από κάθε Παγκόσμιο Πόλεμο, οι πολίτες στράφηκαν προς τους διεθνείς οργανισμούς για τη διαφύλαξη της ειρήνης και της ευημερίας. Η σημερινή παγκόσμια υγειονομική κρίση αποτελεί την ιδανική στιγμή για την επανεξέταση των κανόνων της παγκόσμιας διακυβέρνησης και τον εν μέρει ενστερνισμό του πνεύματος καινοτομίας που εκδηλώνεται σε πρωτόγνωρες περιστάσεις.

Δέσμη συγκεκριμένων προτάσεων

1.7. Η εισηγήτρια επικουρήθηκε από διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς, προερχόμενους από ευρύ φάσμα τομέων (βλ. παράρτημα 1), για τη διατύπωση προτάσεων με συνεκτίμηση των νομικών, πολιτικών και οργανωτικών περιορισμών.

1.8. Οι προτάσεις αυτές αποσκοπούν στη βελτίωση του συντονισμού μεταξύ:

- των παγκόσμιων κοινωνικών προτύπων και των δεσμεύσεων για την κλιματική αλλαγή και την προστασία του περιβάλλοντος·
- των κανόνων που διέπουν το εμπόριο, την κλιματική αλλαγή και την προστασία του περιβάλλοντος·
- των κανόνων που σχετίζονται με το εμπόριο και των παγκόσμιων κοινωνικών.

1.9. Σε αυτές τις προτάσεις περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: η μεγαλύτερη πρόσβαση στο καθεστώς του παρατηρητή, η χρηματοδότηση για την προώθηση της εκπόνησης μελετών, η δημιουργία νέων ομάδων εργασίας, ο ενισχυμένος δια-γραμματειακός συντονισμός, οι κοινές πολιτικές στον τομέα της έρευνας, η ερμηνεία ορισμένων ισχυουσών νομικών διατάξεων και πολιτικών δεσμεύσεων.

1.10. Η ΕΟΚΕ έχει επίγνωση του γεγονότος ότι οι αλλαγές πρέπει να δρομολογηθούν σε πολιτικό επίπεδο και πιστεύει ακράδαντα ότι η ΕΕ, ως ένας από τους λίγους παγκόσμιους παράγοντες με συνταγματικό καθήκον και εντολή για χρηστή παγκόσμια διακυβέρνηση, μπορεί να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην εκ των έσω διαμόρφωση ενός αποτελεσματικότερου μοντέλου πολυμερών σχέσεων.

2. Τα πενήντα αποτελέσματα του μακρόχρονου αιτήματός μας για τη συνοχή των πολυμερών κανόνων

2.1. Έκκληση από βασικούς φορείς της κοινωνίας των πολιτών

2.1.1. Πολυάριθμοι ενδιαφερόμενοι φορείς έχουν επανειλημμένα ζητήσει μεγαλύτερη συνοχή κατά τη διαδικασία χάραξης πολιτικής από διεθνείς, υπερεθνικούς και διακυβερνητικούς οργανισμούς.

2.1.2. Εξ ονόματος της επιχειρηματικής κοινότητας, το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο (ΔΕΕ) επεσήμανε ιδιαίτερα ότι «ένα από τα κυριότερα σημεία τριβής κατά την τρέχουσα συζήτηση σχετικά με την παγκοσμιοποίηση συνίσταται στην εκαζόμενη ανακολουθία μεταξύ εμπορικών, εργασιακών και περιβαλλοντικών προτύπων»⁽²⁾.

2.1.3. Η σύνοδος κορυφής B7-L7 [των οργανώσεων εκπροσώπησης των επιχειρήσεων (Business — B7) και των εργαζομένων (Labor — L7) της ομάδας των επτά (G7)] του 2019 προέβη επίσης στην ακόλουθη δήλωση: «Η παγκόσμια διακυβέρνηση θα πρέπει να λαμβάνει καλύτερα υπόψη τις παρούσες κοινωνικές προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης νέων δεξιοτήτων και εξασφάλισης αξιοπρεπούς εργασίας σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και τις συνθήκες που παρέχουν στις επιχειρήσεις δυνατότητα υποστήριξης της παραγωγικότητας, αύξησης των μισθών και δημιουργίας ποιοτικών θέσεων εργασίας» (3η παράγραφος).

⁽²⁾ ΔΕΕ — Μεταρρύθμιση του ΠΟΕ, Οκτώβριος 2019

2.2. Συνοπτική παρουσίαση των προηγούμενων σταδίων

2.2.1. Κατανόηση του πολυσύνθετου χαρακτήρα της παγκοσμιοποίησης

2.2.1.1. Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) διαδραματίζει σημαντικό ρόλο ως ο κορυφαίος διεθνής οργανισμός που είναι σε θέση να θεσπίζει κανόνες και πρότυπα με την ευρύτερη δυνατή γεωγραφική κάλυψη. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της μεταρρύθμισης του ΟΗΕ που πρέπει να έχει ως στόχο την κατάργηση μιας προσέγγισης βάσει διαδικασιών προς όφελος μιας προσέγγισης βάσει αποτελεσμάτων. Τον Σεπτέμβριο του 2015, ο ΟΗΕ ενέκρινε 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) που αντικατοπτρίζουν τις πλέον οικουμενικές προκλήσεις της ανθρωπότητας. Παρότι οι ΣΒΑ δεν είναι νομικά δεσμευτικοί, οι κυβερνήσεις, συμπεριλαμβανομένων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, αναμένεται να τους ενστερνιστούν και να θεσπίσουν εθνικά πλαίσια για την επίτευξή τους.

2.2.1.2. Το 2017, ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) επεσήμανε ότι «πρέπει να διορθώσουμε την παγκοσμιοποίηση, αλλά δεν γνωρίζουμε πλήρως με ποιον τρόπο»⁽³⁾. Στο σχετικό έγγραφο προσανατολισμού απαριθμήθηκαν οι συνοδευτικές πολιτικές (κοινωνικός τομέας και αγορά εργασίας, εκπαίδευση και δεξιότητες, κοινωνική και περιβαλλοντική ευθύνη των επιχειρήσεων) και αναφέρθηκε «η επείγουσα ανάγκη αύξησης της δημόσιας διαβούλευσης και της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων φορέων της κοινωνίας των πολιτών» στις διαδικασίες καθορισμού προτύπων των διεθνών οργανισμών.

2.2.2. Παγκόσμια κοινωνικά πρότυπα και πολυμερείς εμπορικοί κανόνες: χρονικό μιας χαμένης ευκαιρίας

2.2.2.1. Αμέσως μετά την αποτυχημένη προσπάθεια προσθήκης μιας κοινωνικής ρήτρας στους κανόνες του, το 1996⁽⁴⁾ ο ΠΟΕ διευκρίνισε ότι η ΔΟΕ είναι «το αρμόδιο όργανο για τον καθορισμό και τη διευθέτηση των [βασικών εργασιακών] προτύπων». Έκτοτε, η ΔΟΕ έχει υιοθετήσει διάφορα σημαντικά κείμενα. Στην 5η ενότητα της δήλωσης του 1998, η ΔΟΕ αναγνώρισε ότι «τα εργασιακά πρότυπα δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για σκοπούς εμπορικού προστατευτισμού και ότι δεν μπορεί να γίνεται επίκληση ή άλλου είδους χρήση κανενός τμήματος της παρούσας δήλωσης και των επακολούθων της για τους σκοπούς αυτούς· επιπλέον, το συγκριτικό πλεονέκτημα οποιασδήποτε χώρας δεν θα πρέπει επ' ουδενί να αμφισβητηθεί από την παρούσα δήλωση και τις επακόλουθές της».

2.2.2.2. Στη διακήρυξη της εκατονταετηρίδας της, το 2019, η ΔΟΕ πρωτοστατεί αναλαμβάνοντας τη δέσμευση «να ενισχύσει τη συνεργασία της και να θεσπίσει θεσμικές ρυθμίσεις με άλλους οργανισμούς για την προώθηση της συνοχής των πολιτικών κατά την επίδιωξη της ανθρωποκεντρικής προσέγγισης της όσον αφορά το μέλλον της εργασίας, αναγνωρίζοντας τους ισχυρούς, σύνθετους και κείριους δεσμούς που υφίστανται μεταξύ κοινωνικών, εμπορικών, χρηματοπιστωτικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών πολιτικών» (Τμήμα IV, παράγραφος ΣΤ).

2.2.2.3. Παρότι διαγράφουν ξεχωριστές πορείες, η ΔΟΕ και ο ΠΟΕ συνεργάζονται ωστόσο σε διάφορους τομείς και κυρίως προβαίνουν σε ενδιαφέρουσες κοινές δημοσιεύσεις με θέμα το εμπόριο και την απασχόληση, το εμπόριο και την άτυπη απασχόληση, την επίτευξη κοινωνικά βιώσιμης παγκοσμιοποίησης και τη σημασία των πολιτικών ανάπτυξης δεξιοτήτων για την παροχή βοήθειας προς τους εργαζόμενους και τις επιχειρήσεις με στόχο την αξιοποίηση των οφελών του εμπορίου.

2.2.2.4. Αυτή η πολιτική συνεργασίας δεν υπερέβη ποτέ την κόκκινη γραμμή της Υπουργικής Διακήρυξης του ΠΟΕ στη Σγκαπούρη το 1996, στην οποία επισημαίνονται τα εξής: «απορρίπτουμε τη χρησιμοποίηση των εργασιακών προτύπων για σκοπούς προστατευτισμού και συμφωνούμε ότι το συγκριτικό πλεονέκτημα των χωρών, ιδίως των αναπτυσσόμενων χωρών με χαμηλούς μισθούς, δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να τεθεί υπό αμφισβήτηση. Εν προκειμένω, σημειώνουμε ότι οι γραμματείες του ΠΟΕ και της ΔΟΕ θα συνεχίσουν την υφιστάμενη συνεργασία τους».

2.2.3. Η σταδιακή ενσωμάτωση των κλιματικών και περιβαλλοντικών δεσμεύσεων στο πολυμερές σκηνικό

2.2.3.1. Από το 1994, όταν τέθηκε σε ισχύ η σύμβαση-πλαίσιο του ΟΗΕ για την κλιματική αλλαγή (UNFCCC), οι κυβερνήσεις πραγματοποιούν τακτικές συναντήσεις για την παρακολούθηση της πραγματοποιούμενης προόδου μέσω ενός ισχυρού συστήματος διαφάνειας και λογοδοσίας. Ωστόσο, η πρώτη καθολική και νομικά δεσμευτική συμφωνία για την κλιματική αλλαγή εγκρίθηκε μόλις στα τέλη του 2015, με τη συμφωνία του Παρισιού η οποία προβλέπει ένα σύστημα εθνικά καθορισμένων συνεισφορών που χρίζουν παρακολούθησης.

⁽³⁾ <http://www.oecd.org/about/sgc/fixing-globalisation-time-to-make-it-work-for-all-9789264275096-en.htm>, σ. 9.

⁽⁴⁾ Διακήρυξη του ΠΟΕ στη Σγκαπούρη 1996, παράγραφος 4.

2.2.3.2. Χάρη στο καθεστώς της ως παρατηρητή στην UNFCCC και στην εντολή που διαθέτει για την προώθηση της αξιοπρεπούς εργασίας και της δίκαιης μετάβασης, η ΔΟΕ συνέβαλε σημαντικά στις εργασίες του φόρουμ βελτιωμένου διαλόγου σχετικά με τις επιπτώσεις της εφαρμογής των μέτρων αντίδρασης (2015-2018). Το φόρουμ αυτό εξέτασε κυρίως «τις επιπτώσεις που απορρέουν από την εφαρμογή των πολιτικών, των προγραμμάτων και των δράσεων μετριασμού που έχουν αναληφθεί από τα συμβαλλόμενα μέρη “εντός και εκτός της δικαιοδοσίας τους” ή τις διασυννοριακές επιπτώσεις στο πλαίσιο της σύμβασης, του πρωτοκόλλου του Κιότο και της συμφωνίας του Παρισιού για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής».

2.2.3.3. Μετά τη σύναψη μνημονίου συνεννόησης το 2016, η ΔΟΕ συνεργάστηκε στενά με το προσωπικό και τους εμπειρογνώμονες της UNFCCC για τη βελτίωση της αμοιβαίας κατανόησης: επιμόρφωση σχετικά με τον ρόλο των κοινωνικών φορέων, ανάπτυξη ικανοτήτων με σκοπό τη μέτρηση του αντικτύπου των μέτρων για την κλιματική αλλαγή, περιφερειακά εργαστήρια σχετικά με τη δίκαιη μετάβαση και διοργάνωση ενός παγκόσμιου φόρουμ σε εξαμηνιαία βάση.

2.2.3.4. Το βασικό μέσο παρέμβασης της ΔΟΕ στον τομέα του περιβάλλοντος είναι μια κοινοπραξία με το Πρόγραμμα του ΟΗΕ για το Περιβάλλον (UNEP), το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα του ΟΗΕ (UNDP), τον Οργανισμό Βιομηχανικής Ανάπτυξης του ΟΗΕ (UNIDO) και το Ινστιτούτο του ΟΗΕ για την Εκπαίδευση και την Έρευνα (UNITAR), η οποία ονομάζεται «Σύμπραξη δράσης για την πράσινη οικονομία» (Partnership for Action on Green Economy — PAGE).

2.2.3.5. Σε αυτό το πλαίσιο προστίθεται επίσης μια σειρά πολυμερών περιβαλλοντικών συμφωνιών, οι οποίες χρησιμοποιούνται κατά κύριο λόγο από τον ΟΗΕ και καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα περιβαλλοντικών θεμάτων όσον αφορά τη βιοποικιλότητα, τη χρήση γης, τις θάλασσες και τους ωκεανούς, τις χημικές ουσίες και τα επικίνδυνα απόβλητα ή την ατμόσφαιρα. Η ΕΕ είναι συμβαλλόμενο μέρος περίπου 30 τέτοιων συμφωνιών.

2.2.3.6. Εκτός από το δίκτυο του ΟΗΕ, η Επιτροπή Εμπορίου και Περιβάλλοντος του ΠΟΕ παρέχει ένα φόρουμ ανταλλαγής πληροφοριών, διοργάνωσης εκδηλώσεων και ανταλλαγής απόψεων σχετικά με το εμπόριο και τη βιωσιμότητα (π.χ. την κυκλική οικονομία, τις εθελοντικές πρωτοβουλίες σχετικά με τα πρότυπα, τη μεταρρύθμιση των επιδοτήσεων για τα ορυκτά καύσιμα, τα πλαστικά κλπ.).

2.2.3.7. Σύμφωνα με τη νομολογία του ΠΟΕ, τα μέλη του μπορούν να θέτουν σε εφαρμογή μέτρα για τη βελτίωση της υγείας των πολιτών, την προστασία του περιβάλλοντος ή τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, εφόσον τηρούν ορισμένα προκαθορισμένα κριτήρια για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τους κανόνες και τις ρυθμίσεις του ΠΟΕ. Οι εν λόγω παρεκκλίσεις, βάσει του άρθρου XX της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (GATT), θεωρούνται συμβατές εφόσον είναι αναλογικές και δεν εισάγουν διακρίσεις. Η εφαρμογή συναφών μέτρων δεν πρέπει να συνιστά «μέσο αυθαίρετης ή αδικαιολόγητης διακριτικής μεταχείρισης» ή «συγκεκριμένο περιορισμό του διεθνούς εμπορίου».

2.2.3.8. Σε μια διάσκεψη που πραγματοποιήθηκε στη Βόννη (στις 9 Δεκεμβρίου 1997) ο τότε Γενικός Διευθυντής του ΠΟΕ, Renato Ruggiero, οριοθέτησε σαφέστατα τα περιθώρια μιας κυβέρνησης για την ανάληψη —ή μη— δράσης: «Οι κυβερνήσεις μπορούν να χρησιμοποιούν οποιοδήποτε είδος εμπορικού περιορισμού, συμπεριλαμβανομένων εισαγωγικών και εξαγωγικών ποσοστώσεων και απαγορεύσεων, ή την επιβολή φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων στα σύνορα, για τους σκοπούς της προστασίας του περιβάλλοντος ή της διατήρησης των πόρων εντός της δικαιοδοσίας τους, εφόσον πληρούνται οι βασικές απαιτήσεις όσον αφορά την καταπολέμηση των διακρίσεων και την ελαχιστοποίηση των εμπορικών περιορισμών. [...] Ωστόσο, αυτό που καμία χώρα δεν επιτρέπεται να κάνει δυνάμει των κανόνων του ΠΟΕ, είναι να επιβάλλει εμπορικούς περιορισμούς επιδιώκοντας να αλλάξει τις διεργασίες και τις μεθόδους παραγωγής —ή άλλες πολιτικές— των εμπορικών εταίρων της. Για ποιο λόγο; Ουσιαστικά επειδή το ζήτημα των διεργασιών και των μεθόδων παραγωγής εμπίπτει στην κυρίαρχη δικαιοδοσία κάθε χώρας».

2.2.3.9. Η εν λόγω απαγόρευση, η οποία αποτρέπει οποιαδήποτε παρέμβαση στις διεργασίες και τις μεθόδους παραγωγής, παρακωλύει σαφώς την παροχή κινήτρων για την παραγωγή και την εμπορία διαρκών αγαθών.

2.2.4. Διμερή διορθωτικά μέτρα για μεγαλύτερη συνοχή μεταξύ των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών κανόνων

2.2.5. Πλεονεκτήματα και περιορισμοί των κεφαλαίων «εμπόριο και βιώσιμη ανάπτυξη» (EBA)

2.2.5.1. Η ΕΕ δημιούργησε κεφάλαια για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη στις συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών (ΣΕΣ), προκειμένου να διασφαλίσει ότι η απελευθέρωση του εμπορίου και των επενδύσεων δεν οδηγήσει σε υποβάθμιση των περιβαλλοντικών και εργασιακών συνθηκών.

2.2.5.2. Το 2017, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) αναγνώρισε τον «ζωτικό ρόλο» των διατάξεων περί αειφόρου ανάπτυξης στο πλαίσιο της εκάστοτε συμφωνίας⁽⁵⁾.

(5) Γνωμοδότηση 2/15 της 16ης Μαΐου 2017, ΕΕ:C:2017:376.

2.2.5.3. Το 2018 ⁽⁶⁾, η ΕΟΚΕ ζήτησε την επίδειξη «περισσότερης φιλοδοξίας» και «την ενίσχυση της αποτελεσματικής εκτελεστότητας της δέσμευσης στα κεφάλαια ΕΒΑ», στα οποία «πρέπει να δοθεί η ίδια έμφαση με αυτήν των κεφαλαίων που αφορούν εμπορικά, τεχνικά ή δασμολογικά ζητήματα».

2.2.5.4. Το 2016, η ΔΟΕ ⁽⁷⁾ επεσήμανε ότι το 63 % των συμφωνιών που περιλαμβάνουν εργασιακές διατάξεις εγκρίθηκαν μετά το 2008, πράγμα το οποίο αποτελεί ένδειξη επιτάχυνσης, καθώς και ότι η ΕΕ, οι ΗΠΑ ή ο Καναδάς συμμετέχουν στο 46,8 % των ΣΕΣ με εργασιακές διατάξεις. Τα κείμενα αναφοράς είναι, κατά φθίνουσα σειρά, η διακήρυξη του 1998 σχετικά με τις θεμελιώδεις αρχές και τα δικαιώματα στην εργασία για τις αρχές και τα θεμελιώδη δικαιώματα, η σύμβαση αριθ. 182 (όσον αφορά την παιδική εργασία), η ατζέντα της αξιοπρεπούς εργασίας και η διακήρυξη για την κοινωνική δικαιοσύνη.

3. Νέο σκεπτικό για τον σχεδιασμό νέου μοντέλου πολυμερών σχέσεων

3.1. Γενικές αρχές

3.1.1. Κάθε νέα πρόταση που αποσκοπεί στη βελτίωση της συνοχής θα πρέπει να τηρεί τις ακόλουθες τέσσερις αρχές:

- **την αρχή της εξειδίκευσης:** «Οι διεθνείς οργανισμοί διαθέτουν αρμοδιότητες μόνο στο βαθμό στον οποίο αυτές τους ανατίθενται από τα κράτη μέλη τους» ⁽⁸⁾,
- **την ικανότητα λήψης αποφάσεων:** οι οργανισμοί διαθέτουν σαφείς εσωτερικούς κανόνες και διαδικασίες που επιτρέπουν στα όργανα διακυβέρνησής τους (τεχνικές επιτροπές ή γενικές συνελεύσεις) να ενεργούν,
- **την αρχή της διαφάνειας:** οποιαδήποτε λειτουργική αλλαγή, όπως η δημιουργία κοινών ομάδων, η έγκριση νέων καταστατικών ή η υιοθέτηση κοινών δηλώσεων, πρέπει να κοινοποιείται με διαφάνεια τόσο εντός όσο και εκτός του εκάστοτε διεθνούς οργανισμού,
- **τη διενέργεια αξιολόγησης:** θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η καθιέρωση μιας νοσοτροπίας αξιολόγησης σχετικά με την εσωτερική λειτουργία.

3.1.2. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει εκ φύσεως μια πιο ανοικτή διαδικασία επικοινωνίας και διαβούλευσης με την κοινωνία των πολιτών σχετικά με τις πολιτικές των διεθνών οργανισμών και ζητεί τη σταδιακή καθιέρωση μόνιμων διαδικασιών διάλογου. Δεδομένης της εμπειρίας της, η ΕΟΚΕ είναι έτοιμη να αναλάβει πιλοτικό ρόλο για τη διευκόλυνση της καθιέρωσης συναφών διαδικασιών. Ακριβώς όπως η UNFCCC και ο ΟΟΣΑ που καλλιεργούν εποικοδομητικό διάλογο με ένα ευρύ φάσμα εταιρών, ο ΠΟΕ ενίσχυσε πρόσφατα τη συνεργασία του με την κοινωνία των πολιτών, πέραν του ετήσιου δημόσιου φόρουμ του. Οι επαφές αυτές μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της δημοκρατίας στο πολυμερές εμπορικό σύστημα. Η ΕΟΚΕ είναι ευγνώμων για την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ως προς την ενδυνάμωση της φωνής της κοινωνίας των πολιτών σε πολυμερές επίπεδο και χαιρετίζει τη δράση αριθ. 6 του πρόσφατου σχεδίου δράσης 6 σημείων (*6-point action plan*) της Ομάδας της Οττάβας (*Ottawa Group*) ⁽⁹⁾.

3.1.3. Η διαπραγματευτική ικανότητα των κοινωνικών εταίρων χρήζει επίσης ευρύτερης αναγνώρισης. Η τριμερής δήλωση των κοινωνικών εταίρων σε διεθνές επίπεδο και η δέσμη πολυεθνικών συμφωνιών-πλαίσιο περιλαμβάνουν χρήσιμους πρακτικούς κανόνες και εργαλεία (κοινωνικά πρότυπα, σχέσεις με προμηθευτές, κοινωνικός διάλογος, καταπολέμηση της παιδικής και της καταναγκαστικής εργασίας).

3.2. Η πολυμερές «εργαλειοθήκη»

Ενσωμάτωση του ΠΟΕ στο σύστημα του ΟΗΕ από λειτουργική άποψη

3.2.1. Το σύστημα του ΟΗΕ αποτελεί τον πυλώνα της διεθνούς τάξης, με τη βοήθεια του δικτύου ειδικευμένων οργάνων του, όπως η ΔΟΕ, η Εκπαιδευτική, Επιστημονική και Επιδρομική Οργάνωση του ΟΗΕ (UNESCO), ο ΠΟΥ, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), η Παγκόσμια Τράπεζα και οι περιφερειακές τράπεζες ανάπτυξης. Παρότι οι εμπορικοί κανόνες πρέπει να συμβάλλουν στην επίτευξη των ΣΒΑ, ο ΠΟΕ έχει συσταθεί ως «αυτοδύναμος» οργανισμός και παραμένει εκτός του συστήματος του ΟΗΕ. Ωστόσο, ο γενικός διευθυντής του ΠΟΕ συμμετέχει στο Ανώτατο Εκτελεστικό Συμβούλιο του ΟΗΕ (*UN Chief Executive Board — CEB*) μαζί με όλους τους γενικούς διευθυντές των ειδικευμένων οργανισμών και των λοιπών βασικών οργάνων του ΟΗΕ. Η ΕΟΚΕ συνιστά να ενημερώνεται το προαναφερθέν Συμβούλιο από τον ΠΟΕ σχετικά με οποιοδήποτε επίτευγμα του συστήματος εμπορικών κανόνων θα μπορούσε ενδεχομένως να συμβάλει στην υλοποίηση των ΣΒΑ.

⁽⁶⁾ Γνωμοδότηση REX/500 με θέμα «Κεφάλαια για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη (ΕΒΑ) στις συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών της ΕΕ» (ΕΕ C 227 της 28.6.2018) σημείο 1.4.

⁽⁷⁾ ΔΟΕ, *Labour-related provisions in trade agreements: Recent trends and relevance to the ILO* (Εργασιακές διατάξεις στις εμπορικές συμφωνίες: πρόσφατες τάσεις και συνάφεια με τη ΔΟΕ), GB.328/POL/3, παράγραφος 9.

⁽⁸⁾ *International Law: A European Perspective* (Διεθνές δίκαιο: Μια ευρωπαϊκή προοπτική), Jan Wouters, Cedric Ryngaert, Tom Ruys και Geert De Baere (Oxford, Hart Publishing, 2018), σ. 259.

⁽⁹⁾ Ο Καναδάς ηγείται μιας ομάδας μελών του ΠΟΕ, η οποία είναι γνωστή ως Ομάδα της Οττάβας, με στόχο την αντιμετώπιση συγκεκριμένων προκλήσεων που τίθενται για το πολυμερές εμπορικό σύστημα. Ιούνιος 2020 Δήλωση της Ομάδας της Οττάβας: Εστίαση της δράσης στη νόσο COVID-19, Ιούνιος 2020.

3.2.2. Η ρητή αναφορά στη «βιώσιμη ανάπτυξη» στο προοίμιο της συμφωνίας του ΠΟΕ, του 1994, πρέπει να θεωρηθεί ότι καλύπτει τους ΣΒΑ, οι οποίοι αποτελούν τη νέα καθολικά αποδεκτή ενσάρκωση της βιωσιμότητας στο διεθνές δίκαιο. Ο ΠΟΕ φαίνεται να αποδέχεται ήδη το γεγονός αυτό δεδομένου ότι στον ιστότοπό του δηλώνει ότι «διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην επίτευξη των ΣΒΑ».

Περαιτέρω σύνδεση χωριστών πλεγμάτων κανόνων

3.2.3. *Αυστηρότεροι κοινωνικοί και περιβαλλοντικοί κανόνες*

3.2.3.1. Το 2018, η ΔΟΕ εκπόνησε μια σειρά μελετών με θέμα τον συνολικό δυνητικό αντίκτυπο της συμφωνίας του Παρισιού, το ζήτημα της οικολογικής μετάβασης και των δεξιοτήτων⁽¹⁰⁾ ή τις δεξιότητες για ένα πιο πράσινο μέλλον και τις επιπτώσεις της αύξησης της θερμοκρασίας στις συνθήκες εργασίας⁽¹¹⁾.

3.2.3.2. Η ΕΟΚΕ ζητεί την ευρύτερη διάδοση των εν λόγω εκθέσεων και προκρίνει τη διοργάνωση περιφερειακών εργαστηρίων χρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις αναπτυσσόμενες χώρες και, κυρίως, στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και στις νησιωτικές και ευάλωτες οικονομίες που υφίστανται ως επί το πλείστον τις σοβαρές κοινωνικές επιπτώσεις της υπερθέρμανσης του πλανήτη.

3.2.3.3. Το 2015, η ΔΟΕ εξέδωσε «Κατευθυντήριες γραμμές για μια δίκαιη μετάβαση προς περιβαλλοντικά βιώσιμες οικονομίες και κοινωνίες για όλους» (*Guidelines for a just transition towards environmentally sustainable economies and societies for all*). Η ΕΟΚΕ συνιστά τη μεγαλύτερη χρήση των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών από τις υπηρεσίες της Επιτροπής κατά την εκ μέρους τους θέσπιση προτύπων. Επιπλέον, η επικαιροποίηση των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών θα πρέπει να τεθεί στην ημερήσια διάταξη του διοικητικού συμβουλίου της ΔΟΕ.

3.2.4. *Περαιτέρω σχέσεις μεταξύ εμπορικών κανόνων και κοινωνικών προτύπων*

3.2.4.1. Για λόγους αμοιβαιότητας, η ΕΟΚΕ επιθυμεί να αναγνωρίσει ο ΠΟΕ επίσημο καθεστώς παρατηρητή στις συνεδριάσεις των βασικών οργάνων και επιτροπών της ΔΟΕ, πράγμα το οποίο, εκτός από τη διασφάλιση της επίσημης συμμετοχής της ΔΟΕ στις Υπουργικές Διασκέψεις του ΠΟΕ, θα μπορούσε να ενισχύσει τη συμμετοχή της ΔΟΕ στα εσωτερικά όργανα του ΠΟΕ και να συμβάλει στη συμπεριληψη της στον μηχανισμό ελέγχου εμπορικών πολιτικών του ΠΟΕ (Trade Policy Review Mechanism — TPRM) όσον αφορά τα διεθνή πρότυπα εργασίας. Η ΕΟΚΕ προτείνει τη σύσταση ειδικής προσωρινής ομάδας εργασίας από τις γραμματείες του ΠΟΕ και της ΔΟΕ, με στόχο τη διαμόρφωση και την υποβολή κατευθυντήριων γραμμών έως τον Ιούνιο του 2021.

3.2.4.2. Επιπλέον, θα πρέπει να δοθεί νέα πνοή στην Παγκόσμια Επιτροπή της ΔΟΕ για την κοινωνική διάσταση της παγκοσμιοποίησης, υπό το πρίσμα των επιπτώσεων της νόσου COVID-19 στις παγκόσμιες αλυσίδες αξίας. Με βάση τη γνωμοδότησή της σχετικά με τη δεσμευτική συνθήκη του ΟΗΕ⁽¹²⁾, η ΕΟΚΕ προκρίνει την υιοθέτηση, κατά τη διάρκεια της γερμανικής Προεδρίας της ΕΕ, ενός αποτελεσματικού κανονιστικού πλαισίου για τη διασφάλιση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της αξιοπρεπούς εργασίας στις παγκόσμιες αλυσίδες αξίας, το οποίο θα μπορούσε να περιλαμβάνει ένα ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης με νομοθετικές πράξεις και απτά επιτεύγματα, σε συνδυασμό με φιλόδοξες και αποτελεσματικές κανονιστικές δράσεις σε παγκόσμιο επίπεδο. Τόσο η ΔΟΕ όσο και ο ΠΟΕ πρέπει να συμβάλουν σε αυτό το εγχείρημα στο πλαίσιο των αντίστοιχων ρόλων τους.

3.2.4.3. Κατά τη διαδικασία εξέτασης περιφερειακών και διμερών εμπορικών συμφωνιών, των οποίων ο αριθμός και η γεωγραφική κάλυψη βρίσκονται σε διαρκή άνοδο, ο ΠΟΕ πρέπει να επωμιστεί νέο ρόλο στον τομέα των εργασιακών διατάξεων. Δεδομένου ότι η πλειονότητα των νέων ΣΕΣ περιέχει εργασιακές διατάξεις, η γραμματεία του ΠΟΕ θα πρέπει να συλλέγει, να συγκρίνει και να παρακολουθεί αυτό το νέο σώμα κειμένων. Το εν λόγω έργο παρακολούθησης θα μπορούσε να αναληφθεί από κοινού με τη ΔΟΕ, στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης της ΔΟΕ για την αξιοπρεπή εργασία στις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού, και να προωθήσει περαιτέρω τη συνεργασία μεταξύ της ΔΟΕ και του ΠΟΕ.

3.2.5. *Περαιτέρω σχέσεις μεταξύ κανόνων και πολιτικών για το εμπόριο και το κλίμα*

3.2.5.1. Μια κλιματική εξαίρεση στο πλαίσιο του ΠΟΕ, η οποία συζητείται ήδη σε ακαδημαϊκούς και επιχειρηματικούς κύκλους, θα μπορούσε να συμβάλει στον καθορισμό «μέτρων για το κλίμα»: χαρακτηριστικά, στόχους γενικού συμφέροντος και κριτήρια συμβατότητας με τους κανόνες του ΠΟΕ Η εν λόγω εξαίρεση θα παρέιχε στα μέλη του ΠΟΕ δυνατότητα θέσπισης μέτρων για το κλίμα εντός της επικράτειάς τους (σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής) ή στα σύνορά τους, διασφαλίζοντας ότι τα μέτρα αυτά δεν θα αποτελέσουν συγκεκαλυμμένα μέτρα προστατευτισμού.

⁽¹⁰⁾ *World employment social outlook 2018 — Greening with jobs* (Παγκόσμιες κοινωνικές προοπτικές για την απασχόληση 2018 — Πράσινος προσανατολισμός των θέσεων εργασίας), ΔΟΕ, Γενεύη 2018.

⁽¹¹⁾ *Working on a warmer planet: The impact of heat stress on labour productivity and decent work*, (Εργασία σε έναν θερμότερο πλανήτη: οι επιπτώσεις της θερμικής καταπόνησης στην παραγωγικότητα της εργασίας και την αξιοπρεπή εργασία), ΔΟΕ, Γενεύη 2019.

⁽¹²⁾ Γνωμοδότηση REX/518 με θέμα «Δεσμευτική συνθήκη των Ηνωμένων Εθνών για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα» (ΕΕ C 97 της 24.3.2020, σ. 9)

3.2.5.2. Ενόψει της 12ης Υπουργικής Διάσκεψης του 2021, θα ήταν σκόπιμο μια άτυπη ομάδα εργασίας του ΠΟΕ να προετοιμάσει Υπουργική Διακήρυξη του ΠΟΕ για το εμπόριο και το περιβάλλον, με σκοπό την αναγνώριση του ρόλου του εμπορίου, της εμπορικής πολιτικής και του πολυμερούς εμπορικού συστήματος στην υποστήριξη των προσπάθειών της διεθνούς κοινότητας για την επίτευξη των ΣΒΑ και άλλων κοινών διεθνών περιβαλλοντικών δεσμεύσεων, όπως η συμφωνία του Παρισιού. Η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει την Επιτροπή να συνεχίσει τις προσπάθειές της προς το σκοπό αυτό.

3.2.5.3. Η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αποσαφηνίσει τη θέση της σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση των επιδοτήσεων των ορυκτών καυσίμων στην ΕΕ και να στηρίξει πλήρως κάθε πρωτοβουλία αναδυόμενη σε πολυμερές επίπεδο στο πλαίσιο του ΠΟΕ.

3.2.5.4. Η ΕΟΚΕ ζητεί την ταχεία επανέναρξη των πολυμερών διαπραγματεύσεων του ΠΟΕ για τη σύναψη συμφωνίας σχετικά με τα περιβαλλοντικά αγαθά, η οποία θα πρέπει να συνδεθεί πιο άμεσα με τη συμφωνία του Παρισιού, π.χ. σύμφωνα με την πρόταση της Ταϊβάν του 2019 σχετικά με τη σύναψη συμφωνίας για περιβαλλοντικά αγαθά και υπηρεσίες, συνδεδεμένης με τη συμφωνία του Παρισιού και βασισμένης στην κατάργηση των δασμών για τα αγαθά και τις υπηρεσίες που σχετίζονται με τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. «*Η εγκαίνιαση μιας εντελώς νέας μορφής διαπραγματεύσεων, όπως οι διαπραγματεύσεις σχετικά με συμφωνία για περιβαλλοντικά αγαθά και υπηρεσίες, συνδεδεμένη με τη συμφωνία του Παρισιού, με στόχο την αντιμετώπιση τόσο σημαντικών και επίκαιρων ζητημάτων όπως η κλιματική αλλαγή και η απελευθέρωση του διεθνούς εμπορίου, θα αποτελέσει βασικό επίτευγμα για το πολυμερές εμπορικό σύστημα*»⁽¹³⁾.

3.2.5.5. Με στόχο την επίτευξη μεγαλύτερης συνοχής, οι γραμματείες των πολυμερών περιβαλλοντικών συμφωνιών θα πρέπει να διαθέτουν καθεστώς παρατηρητή σε ευρύ φάσμα επιτροπών του ΠΟΕ, και όχι μόνο στην επιτροπή εμπορίου και περιβάλλοντος (παραδείγματος χάρη, στις επιτροπές που ασχολούνται με τα τεχνικά εμπόδια και με τα υγειονομικά και τα φυτοϋγειονομικά μέτρα).

3.2.5.6. Η ΕΟΚΕ συνιστά τη δημιουργία κοινής ομάδας εργασίας για το πρόγραμμα του ΟΗΕ για το περιβάλλον (UNEP), την UNFCCC και τον ΠΟΕ, επιφορτισμένης με την διεκπεραίωση θεμάτων σχετικών με τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και το διεθνές εμπόριο, καθώς και με την εκπόνηση μεθοδολογιών μέτρησης ή συστημάτων αντιστάθμισης στο πλαίσιο των ΣΕΣ (παραδείγματος χάρη, μέσω αναδάσωσης). Οι εθνικά καθορισμένες συνεισφορές στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα εν λόγω συστήματα αντιστάθμισης που συμφωνούνται με τρίτες χώρες.

4. Συμβολή της ΕΕ σε ένα νέο μοντέλο βιώσιμου πολυμερούς συστήματος

4.1. Για την καταπολέμηση της διαρροής άνθρακα, η ΕΟΚΕ προκρίνει έναν συμβατό με τον ΠΟΕ μηχανισμό προσαρμογής άνθρακα στα σύνορα της ΕΕ, με στόχο την εξασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού για τους τομείς υψηλής έντασης εκπομπών CO₂⁽¹⁴⁾. Η ΕΟΚΕ ζητεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να τηρήσει το αρχικό της χρονοδιάγραμμα, με την υποβολή νομοθετικής πρότασης την άνοιξη του 2021. Η πρόσφατη αρχική εκτίμηση επιπτώσεων (οδικός χάρτης) κατέδειξε στήριξη, ιδίως από τομείς όπως η χαλυβουργία, η τσιμεντοβιομηχανία, η χημική βιομηχανία και η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.

4.2. Η ΕΟΚΕ τονίζει τη σημασία της ύπαρξης ενοποιημένων κοινωνικών και περιβαλλοντικών όρων για τις αποδέκτριες χώρες στο επόμενο Σύστημα Γενικευμένων Προτιμήσεων (ΣΓΠ) [κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 978/2012⁽¹⁵⁾].

4.3. Ισχυρότερες διατάξεις περί βιώσιμης ανάπτυξης στις ΣΕΣ

4.3.1. Τα κεφάλαια για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη (ΕΒΑ) θα πρέπει να ενισχυθούν στις εμπορικές και επενδυτικές συμφωνίες της ΕΕ:

— όπως συνιστά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τα κεφάλαια ΕΒΑ θα πρέπει να απαιτούν από αμφότερους τους εταίρους να επικυρώσουν και να εφαρμόσουν τα βασικά διεθνή μέσα για τα ανθρώπινα δικαιώματα (δηλ. τον Διεθνή Χάρτη των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων), τις βασικές συμβάσεις της ΔΟΕ —συμπεριλαμβανομένης της σύμβασης για την ασφάλεια, την υγεία των εργαζομένων και το περιβάλλον εργασίας— και τη συμφωνία του Παρισιού, καθώς και άλλες διεθνείς περιβαλλοντικές συμφωνίες,

— η επιτροπή παρακολούθησης «Διεθνές Εμπόριο» της ΕΟΚΕ θεωρεί ότι, στο πλαίσιο των εκτιμήσεων επιπτώσεων βιωσιμότητας, «το χρησιμοποιούμενο Υπόδειγμα Γενικής Ισορροπίας (ΥΥΓΙ) θα πρέπει να επαναξιολογηθεί βάσει εναλλακτικών μοντέλων και να συμπεριλάβει ένα ευρύτερο σύνολο δεικτών για τη μέτρηση των επιπτώσεων όσον αφορά τα ανθρώπινα και τα εργασιακά δικαιώματα, την κλιματική αλλαγή, τη βιοποικιλότητα, τους καταναλωτές και τις ΑΞΕ. Απαιτείται ένα ευρύτερο σύνολο δεικτών για τη διερεύνηση εναλλακτικών μοντέλων με προοδευτικό πνεύμα»,

⁽¹³⁾ Non Paper (Ανεπίσημο σημείωμα) JOB/TE/19, της 19ης Ιανουαρίου 2018.

⁽¹⁴⁾ Γνωμοδότηση CCM/167 με θέμα «Η τομεακή βιομηχανική προοπτική του συνδυασμού των κλιματικών και ενεργειακών πολιτικών» (ΕΕ C 353 της 18.10.2019, σ. 59).

⁽¹⁵⁾ ΕΕ L 303 της 31.10.2012, σ. 1.

— η ΕΟΚΕ ζητεί την αναμόρφωση των μηχανισμών που χρησιμοποιούνται από τις ομάδες εμπειρογνομόνων, στο πλαίσιο των οποίων δικηγόροι εξειδικευμένοι στο εμπορικό δίκαιο, αλλά και εμπειρογνώμονες σε θέματα εργασίας, κλίματος ή ανθρωπίνων δικαιωμάτων, θα μπορούσαν να διερευνούν τις καταγγελίες που υποβάλλονται βάσει των κεφαλαίων ΕΒΑ. Σε περίπτωση που οι εν λόγω ομάδες διαπιστώνουν παραβιάσεις, θα πρέπει να ενεργοποιείται ένας μηχανισμός επίλυσης διαφορών μεταξύ κρατών, με δυνατότητα επιβολής χρηματικών ποινών ή κυρώσεων και μέσων επανόρθωσης για το διγόμενο μέρος.

4.3.2. Οι μελλοντικές ΣΕΣ της ΕΕ θα πρέπει να περιλαμβάνουν αναφορά στη συμφωνία του Παρισιού και να παρέχουν κίνητρα, όπως η επιβολή μηδενικών δασμών σε φιλικά προς το κλίμα αγαθά ή υπηρεσίες. Το άρθρο 22 παράγραφος 3 της ΣΟΕΣ ΕΕ-Καναδά, δυνάμει του οποίου τα συμβαλλόμενα μέρη δεσμεύονται να προάγουν οικονομικές και εμπορικές ροές που θα συμβάλουν στην ενίσχυση της αξιοπρεπούς εργασίας και της προστασίας του περιβάλλοντος, θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί και με άλλους εμπορικούς εταίρους (Νέα Ζηλανδία, Αυστραλία). Οι μελλοντικές ΣΕΣ της ΕΕ θα πρέπει επίσης να επεκτείνουν τον εποπτικό ρόλο των εθνικών συμβουλευτικών ομάδων πέραν του περιβαλλοντικού, του εργασιακού και του κοινωνικού τομέα.

4.3.3. Κάθε επενδυτική συμφωνία που αποτελεί αντικείμενο διαπραγματεύσεων της ΕΕ, ιδίως με την Κίνα, πρέπει να περιλαμβάνει περιεκτικές διατάξεις όσον αφορά τα εξής:

- τη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων,
- την προσέγγιση της ανθρώπινης υγείας, των φυσικών πόρων και των οικοσυστημάτων σύμφωνα με την αρχή της προφύλαξης,
- την αρχή της συμμετοχής του κοινού και της πρόσβασης του στην ενημέρωση και τη δικαιοσύνη, και
- την αρχή της ενσωμάτωσης και της αλληλεπίδρασης, ιδίως σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τους κοινωνικούς, οικονομικούς και περιβαλλοντικούς στόχους.

4.3.4. Ο επικείμενος διορισμός ενός επικεφαλής της ΕΕ για την εφαρμογή των εμπορικών συμφωνιών θα συντελέσει στη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής των εμπορικών συμφωνιών, συμπεριλαμβανομένων των εργασιακών δικαιωμάτων, των περιβαλλοντικών δεσμεύσεων και του ρόλου της κοινωνίας των πολιτών.

4.4. **Ανάληψη ηγετικού ρόλου από την ΕΕ κατά τον σχεδιασμό νέου μοντέλου πολυμερών σχέσεων**

4.4.1. Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ένας από τους λίγους παγκόσμιους παράγοντες με συνταγματικό καθήκον και εντολή για «την προώθηση διεθνούς συστήματος που θεμελιώνεται στην ενισχυμένη πολυμερή συνεργασία και τη χρηστή παγκόσμια διακυβέρνηση» (άρθρο 21 παράγραφος 2 στοιχείο η) της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ)).

4.4.2. Ως οργανισμός περιφερειακής ολοκλήρωσης, η ΕΕ δεν κατόρθωσε, ωστόσο, να έχει πλήρη συμμετοχή στις εργασίες πολλών φορέων, οργάνων και οργανισμών του συστήματος του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) διότι πρέπει να στηρίζεται στα κράτη μέλη της για την προώθηση των θέσεων και των συμφερόντων της Ένωσης. Πάνω από δέκα έτη μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας, δυνάμει της οποίας η ΕΕ δεσμεύεται να «προωθεί πολυμερείς λύσεις σε κοινά προβλήματα, ιδίως στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών (άρθρο 21 παράγραφος 1 της ΣΕΕ), είναι πλέον καιρός να διαμορφώσει η Ευρωπαϊκή Ένωση, από κοινού με τα κράτη μέλη της, μια ολοκληρωμένη στρατηγική για την ισχυροποίηση της θέσης που κατέχει εντός του συστήματος του ΟΗΕ.

Βρυξέλλες, 16 Ιουλίου 2020.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Luca JAHIER

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΔΙΕΞΑΧΘΕΙΣΕΣ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ

Όνοματεπώνυμο	Οργάνωση	Ρόλος
Elina BARDRAM	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	Προϊσταμένη μονάδας Διεθνείς Σχέσεις (CLIMA.A.1)
Daniele BASSO	Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Συνδικαλιστικών Οργανώσεων (ΕΣΣΟ — ETUC)	Σύμβουλος
John BRYAN	ΕΟΚΕ	Μέλος της Ομάδας III
Cinzia DEL RIO	ΕΟΚΕ	Μέλος της Ομάδας II
Dimitru FORNEA	ΕΟΚΕ	Μέλος της Ομάδας II
Alan HERVÉ	Σχολή Πολιτικών Επιστημών της Rennes	Καθηγητής Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου
Emmanuel JULIEN	ΔΟΕ	Αναπληρωτής διευθυντής Τμήμα Επιχειρήσεων
Bernd LANGE	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	Πρόεδρος της Επιτροπής Διεθνούς Εμπορίου (INTA)
Jürgen MAIER	Φόρουμ Umwelt & Entwicklung	Διευθυντής
Jean-Marie PAUGAM	Γαλλική κυβέρνηση	Μόνιμος Αντιπρόσωπος της Γαλλίας στον ΠΟΕ
Christophe PERRIN	ΔΟΕ	Διευθυντής Τμήμα πολυμερούς συνεργασίας
Denis REDONNET	Ευρωπαϊκή Επιτροπή	Διευθυντής ΠΟΕ, Νομικές Υποθέσεις & Εμπόριο αγαθών (TRADE.DG2.F)
Lutz RIBBE	ΕΟΚΕ	Μέλος της Ομάδας III
Victor VAN VUUREN	ΔΟΕ	Διευθυντής Τμήμα Επιχειρήσεων
Lieve VERBOVEN	ΔΟΕ	Διευθύντρια του Γραφείου της ΔΟΕ στην ΕΕ και τις χώρες της Μπενελούξ
Jan WOUTERS	Πανεπιστήμιο της Leuven	Καθηγητής Διεθνούς Δικαίου και Δικαίου των Διεθνών Οργανισμών